

**Program för
TUVE – NYA BOSTÄDER OCH INFRASTRUKTUR
inom stadsdelen Tuve i Göteborg**

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

GENOMFÖRANDE

Byggnadsnämnden beslöt den 4 april 2006 att genomföra samråd för programförslaget. Förslaget har sänts för yttrande enligt bifogade lista över samrådsrets, under tiden 19 september – 30 oktober 2007. Förslaget har under samma tid varit utställt på stadsbyggnadskontoret och på kulturpunkten i Tuve. Informationsmöte i form av öppet hus har hållits i stadsdelsbiblioteket vid Tuve torg. Flygblad har delats ut i berörda bostadsområden.

SAMMANFATTNING

Samtliga begärda yttranden, utom från Göteborg Gatu AB, Kretsloppsnämnden, Kyrkonämnden, Lokalförslörjningsnämnden, Namnberedningen, Utbildningsnämnden, Business Region Gbg AB och Luftfartsverket, Posten meddelande AB och Telia Sonera AB har kommit in.

Kritiska synpunkter på programmet från de boende berör framför allt att ny bebyggelse tar grönytor i anspråk, ny gata mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg samt bebyggelse på och i anslutning till rasområdet. Synpunkterna berör framför allt delområde 2A-B, 7, 8A-B samt 9A.

Med anledning av framförda synpunkter har stadsbyggnadskontoret justerat programmet inför byggnadsnämndens godkännande. Ändringar jämfört med programförslaget finns sammanfattade längs bak i dokumentet. Övriga synpunkter har i övrigt till stor del kunnat beaktas genom mindre ändringar i programmet.

Kopior av samtliga yttranden från kommunala nämnder och bolag samt Från statliga och regionala myndigheter har överlämnats till fastighetskontoret för kännedom och ev. beaktande vid planens genomförande.

KOMMUNALA NÄMNDER OCH BOLAG M M

Göteborg Gatu AB, Kretsloppsnämnden, Kyrkonämnden, Lokalförslörjningsnämnden, Namnberedningen, Utbildningsnämnden, Business Region Gbg AB, Luftfartsverket, Posten meddelande AB och Telia Sonera AB har ej inkommit med synpunkter.

Svenska Kraftnät och Länsordningspolisen har inget att erinra mot förslaget.

Fastighetsnämnden delar i allt väsentligt det samlade grepp som tas för Tuves framtida utveckling men bedömer att utbyggnadstakten är väl ambitiös. Eftersom då ca 80% av de föreslagna bostäderna bedöms tillkomma inom kommunens markinnehav ser man goda förutsättningar att kunna realisera de förändringar som föreslås. Nolehultsvägens förlängning norrut är en angelägen åtgärd för att väva samman Tuves delar, men förändringen måste ske med stor lyhördhet och respekt för områdets historia. Vidare bedömer fastighetskontoret det viktigt att skapa en bättre angöring till Tuvevägen i norr, då ytterligare ca 200 bostäder planeras i denna del.

Kommentar: Förslag på en bättre angöring till Tuvevägen tas med i programmet.

Göteborg Energi Fjärrvärme AB påpekar att samtliga föreslagna platser kan erbjudas fjärrvärme med undantag för Tuve norr och Tuve söder.

Göteborg Energi Gasnät AB påpekar att naturgas finns att tillgå i området.

Göteborg Energi GothNet AB påpekar att man har befintliga optoledningar och rör inom programområdet. Man är intresserad av att bli informerad längre fram i arbetet angående ev. schakter, el-, fjärrvärmeanslutning m.m.

Göteborgs Hamn AB avstår från att lämna synpunkter.

Göteborgs Vatten påpekar att allmänt dricks-, dag- och spillvattenledningar finns utbyggt. Kompletteringar av allmänna VA-ledningar erfordras i olika omfattning för flertalet av de redovisade delområdena. 1B, 2A-D, 3B-C, 4A, 5A-E, 6B, 7, 8C och 9B är mest lämpade för exploatering ur VA-synpunkt, 3A, 4B, 6A och 8A är tveksamma och 1A, 8B samt 9A svår/olämplig och kan medföra höga kostnader. Lägsta normala vattentryck motsvarar nivån +81m för större delen av området. I de västra delarna, t ex 9A och 9B motsvarar nivån +58m. I de fall högre vattentryck önskas får detta ordnas och betalas av fastighetsägare. Dag- och dräneringsvatten skall i första hand tas tillvara på lokalt inom kvartersmark genom infiltration eller i andra hand fördröjas i stenmagasin och vid behov avledas till allmän dagvattenledning.

Kommentar: Delområde 9A har strukits från förslaget och är inte aktuell för bebyggelse. För delområde 1A och 8B får de svårigheter och kostnader som finns värderas i ett senare detaljplaneskede.

Idrott- och föreningsnämnden påpekar vikten av ytor för spontanidrott och lek vid prioritering av kompensationsåtgärder för gröna ytor som bebyggs. Vidare har stadsdelsnämnden framfört önskemål till Idrott- och föreningsnämnden att bygga en idrottshall i anslutning till Glöstorpskolan, som har en central placering i programområdet. För att uppnå ett hållbart samhälle är det av vikt med fritidsaktiviteter inom räckhåll.

Kommentar: I arbetet med kompensation ska nämndens påpekande i beaktas i det fortsatta arbetet. I Tuve finns stora möjligheter till utomhusaktiviteter. Frågan om

idrottshall ligger i linje med programmets intentioner och kommer att ingå i detaljplaneskedet om det fortfarande är aktuellt då.

Kulturnämnden påpekar att Tuve är rikt på fornlämningar och historiska lämningar från äldsta stenålder och in i medeltid. Fragment av den äldre bebyggelsen finns kvar bland de olika bostadsområdena. Tången, Grimbo, Norum, Glöstorp och Gunnesgårde är några av de äldre gårdarnas, gårdernas och byarnas benämningar som lever kvar i dagens moderna Tuve. I bevarandeprogrammet *kulturhistoriskt värdefull bebyggelse* berörs Tuve kyrka och kyrkbacke, Glöstorp, Grimbo Nordgård och Toftekulla. Även Gunnestorp Övergård kan komma att påverkas.

Det krävs en arkeologisk utredning – etapp 1 - för att ta ett samlat grepp om de kvarvarande *fornlämningarnas* status. Tre områden berörs av programmet och dessa är ett gravfält vid Tuve kyrka (Tu 17), en domarring, stensättning samt gravfält med högar och stensättning på Tångenområdet (Tu 20 + Tu 19:1-3) samt gravar och boplatser söder om Tångedal (Tu21 + Tu 143).

Kommentar: En arkeologisk utredning – etapp 1 har utförts och har haft påverkan på framför allt område 3B. Gravfältet vid Tuve kyrka berörs inte av programförslaget.

Lokalsekretariatet påpekar behovet av en översyn av kommunal service som skola, förskola, bostäder med särskild service samt äldreboende i och med programförslaget och förutsätter att detta kommer att utredas i detaljplaneskedet.

Kommentar: Dessa behov kommer i detaljplaneskedet att ses över i samråd med Lokalsekretariatet.

MedicHus redogör för vilka fastigheter (6 stycken) de har inom programområdet. De påpekar vikten av social hållbarhet och delaktighet med stora möjligheter till kvarboende för äldre, samt ett utbud av särskilda boenden för äldre och funktionshindrade.

Kommentar: Dessa behov kommer att beaktas i detaljplaneskedet.

Miljönämnden ser positivt på att komplettera bebyggelsen i Tuve för att få ett bättre befolkningsunderlag och instämmer i stort med de analyser och slutsatser som presenteras. Miljönämnden önskar en redogörelse för hur utbyggnaden påverkar framkomlighet och luftkvalitet längs trafiklederna in mot Göteborgs centrala delar och påpekar vikten av att kollektivtrafiken anpassas både till befintlig och tillkommande bebyggelse. Vidare måste bostäderna uppfylla kraven i den kommunala tillämpningen av riktvärden för trafikbuller. Miljönämnden anser att fortsatt arbete bör inriktas mot *byggnation i de centrala delarna* för att ge närhet till torget och kollektivtrafiken. Först när dessa är bebyggda bör mer perifera delar exploateras.

Kommentar: Kontoret instämmer. Ambitionen är att de första detaljplanerna koncentreras till Tuves centrala delar. Trafikkontoret har tittat på konsekvenserna av förslaget vad gäller trafikallstring in mot Göteborg. Trafikökningen förbi de kritiska punkterna bedömdes vara så små att det inte krävs några förändringar i förslaget. Miljö kvalitetsnormerna väntas inte överskrida riktvärdena. Tillkommande bostäder ska uppfylla kommunens riktvärden för buller och detta kommer att tillgodoses i kommande

detaljplaner. I Tuve har man goda förutsättningar att minska bilberoendet. Här finns stombuss som ger en god kollektivtrafikförsörjning och underlaget kommer med ny bebyggelse att öka.

Park- och naturnämnden anser att programarbetet är väl genomfört. Tuve är en stadsdel som med fördel kan kompletteras med nya bostäder. Här finns gott om plats och stora rekreativmöjligheter. Den nya trafikstrukturen är en fördel med programmet. Park- och naturnämnden påpekar att sol- och skuggförhållandena för platser i nära anslutning till berg bör studeras noga.

1A. Programmets önskan om en entré är god men det öppna landskapet i anslutning till kyrkan och begravningsplatsen bör bevaras, bostäder bör därför endast placeras väster om Tuve Kyrkväg.

2B. Det befintliga stråket längs platsens södra sida är viktigt att behålla, såsom genvägar mellan befintliga bostäder och ädellövsboden och den asfalterade bollplanen.

2C. De norra delarna av denna plats bör studeras noga, då solförhållandena är problematiska vilket också leder till hög fuktighet i mark. Park- och naturnämnden skulle helst se att denna del ej bebyggs, då det även kan bli en barriär mot ädellövsboden i väster. Dess södra del med bl.a. stor bollplan är använd av få, men antalet bollplaner i Tuve bör ses över. Det finns många små men få stora. En flytt av bollplanen till rasområdet eller annan närbelägen plats skulle fungera ur tillgänglighetssynpunkt.

2D. Förskolans uteområde bör vara denna plats huvudsakliga grönområde, både för förskola och bostäder p.g.a. det skyddade läget. Den bör ej bebyggas.

3A och B. Marken vid A är en del av ett historiskt kulturlandskap, med gångstigar, ridstigar och bra kopplingar västerut. Stråket som löper längs en gårdsgård från 2B bör ha en viss bredd för att utgöra ett stråk med skogs- och hagmarkskänsla. 3A och B bör därför reduceras i söder respektive norr för att uppnå denna känsla.

3C. Västra Tuvevägen bör bli mer av en bostadsgata för att minska barriäreffekt.

4A och B. Västra Tuve vägen bör även här mer ha karaktären av en bostadsgata. Panncentralen och den närliggande skogen är en populär plats för ungdomar. Detta bör tas till vara genom en upprustning av denna.

5A. Park- och naturnämnden anser att det är en bra yta för bostäder som binder samman de två sidorna av Glöstorpsvägen men pekar på kostnaderna att bygga på eller omdisponera parkeringsgarage.

5B-D. Bra platser för exploatering med förbehåll om att parkering löses inom varje område.

5E. Detta område passar till bostäder. Nya hus bör placeras nedanför högsta punkten och ett släpp mellan bebyggelse i norr bör finnas kvar.

6A och B. Denna plats, med det oanvända spårreservatet är strategisk att bygga på. Beaktas bör förskolans och gruppboendets placering för en så god utemiljö som möjligt för dessa. Vägen bör omformas för lägre hastigheter och utformas mer som en bostadsgata, någon underfart bör behållas för säker skolväg till Glöstorpskolan.

7. Detta berg är en del av Hisingsparken med småstigar och klätterträd och syns väl i stadsdelen. Det är viktigt att studera höjder samt utformningsprinciper för att inte ta bort känslan av hus i natur. Ny bebyggelse bör inte placeras för nära befintliga, för att inte ta bort närhetskänslan till skogen.

8A. Ny bebyggelse lämpar sig bäst på den östra delen. Hänsyn skall tas till örtagården. Den västra delen mot skolan bör förbli obebyggd för att behålla stråket mellan Hisingsparken och Hinnebäcken.

8B och C. Det är ej lämpligt att exploatera söder om Gunnestorpsvägen då Hisingsparken här är som smalast.

9A. Platsen kan bli en positiv entré till hela Tuve. Vid exploatering är det viktigt med anpassning till befintlig bebyggelse samt en lösning av parkeringsfrågan inom området.

9B. Hänsyn bör tas till Hinnebäcken.

Kommentar: Kontoret instämmer i stort. Delområde 1A har minskats i storlek och är nu bara aktuell väster om Tuve kyrkväg. Delområde 2C tas bort ur programförslaget med hänvisning till markens beskaffenhet samt ljusförhållanden men även för att öka tillgängligheten till grönområdet i väster. I enlighet med Park- och naturnämndens förslag har delområde 3A och B minskats. Delområde 7 har minskats. Delområde 8A har minskats i väster för att ge utrymme för rekreation i anslutning till skolan. Delområde 8B och C har minskats för att inte "nagga" på Hisingsparken.

Räddningstjänsten Storgöteborg påpekar vikten av att vägar och gator byggs ut på så sätt att de möjliggör att utryckningsfordon på ett snabbt och enkelt sätt kan ta sig fram till befintliga och nya bostadsområden. De områden som ligger längst norr ut inom programområdet ligger i utkanten av insatsområde (som kan betjänas inom 10 min). Här bör man undvika komplicerad bebyggelse med stort behov av hjälp med utrymning.

Kommentar: Dessa behov kommer att beaktas i detaljplanearbetet.

Stadsdelsnämnden i Tuve-Säve ser mycket positivt på programförslaget. Befolkningsunderlag och utveckling är sammankopplade. Det är angeläget att de förslag som nu presenteras kan realiseras inom en överskådlig framtid. Ny väg som binder samman norra Tuve och Säve med Tuve centrum är helt nödvändig, samtidigt som det är av stor vikt att denna gata utformas väl och anpassas till den omgivande miljön. Det är även viktigt att en utbyggnad sker på ett sådant sätt att man kan bevara de värden som allmänheten uppfattar som viktiga i Tuve, exempelvis grönytor och natur. Nämnden ställer sig positiv till kontorets schackbrädesprincip, med nära grönområden vilka kännetecknas av kvalitet snarare än kvantitet. Den mix av småhus och flerbostadshus som föreslås i programmet är bra.

2C. Stor hänsyn måste tas till den smala passagen mellan ädellövskog och befintliga bostäder på platsens norra delar.

5A. Parkeringsfrågan måste vara helt löst både för nya och befintliga bostäder innan byggnation kan ske.

6A. Parkeringsfrågan för boende i Västra Gunnesgårde måste lösas på ett bra sätt.

8A. Lekytor och andra ytor för elevernas utomhusaktiviteter bör bevaras i tillräcklig omfattning.

9A. Parkeringsfrågan för boende i Östra Gunnesgårde måste lösas på ett bra sätt.

I övrigt instämmer Stadsdelsnämnden i programförslaget.

Kommentar: Delområde 2C och 9A har tagits bort från förslaget och 8A har minskats till förmån för rekreationsområde i anslutning till skolan. Parkeringsfrågorna beaktas och det är viktigt att dessa löses på ett bra sätt i detaljplanearbetet.

Trafiknämnden har deltagit i arbetet och har inget att erinra mot det. Påpekas bör dock att den nya gatusträckningen mellan Nolehultsvägen och Tuve Kyrkväg är kontroversiell. I övrigt bör bullersituationen studeras noggrant. En undersökning av hur bilinnehavet/parkeringssituationen ser ut i dagsläget skulle kunna vara en bra utgångspunkt för framtida arbete.

Kommentar: En undersökning av bilinnehav och parkeringsbeläggning har genomförts.

STATLIGA VERK, MYNDIGHETER OCH BOLAG

Länsstyrelsen har följande synpunkter:

Länsstyrelsen finner programmet välgjort med genomarbetade analyser av stadsstrukturen, vilket följs upp av förslag till förändringar i olika delområden, vilka omsorgsfullt passats in i den befintliga strukturen. Vidare finner man att programmets knäckfrågor är väl behandlade och besvarade. Länsstyrelsen vill framhålla vikten av att precisera innehållet och reglera användningen av allmänna platser, stråk och övergångar mellan de olika områdena vid sidan av kvartersmark. Programmets idé om ”schackbräde” är väldigt bra.

Länsstyrelsen ser behov av att geotekniska frågor, trafikbuller och -beräkningar, alternativ sträckning för hamnbanan, fornlämningar samt Hisingsparkens gränser *behandlas mer utförligt*. Länsstyrelsen vill klarlägga de geotekniska förutsättningarna för hela programmet på en översiktlig nivå, för att sedan genomföra detaljerade geotekniska utredningar för efterföljande detaljplaner när detta är aktuellt. Den framtida bullersituationen bör belysas så långt som möjligt. Vad betyder den framtida trafikstrukturen i form av bullertermer? Programmet bör kompletteras med att såväl Hamnbanan, som dess framtida sträckningar, är av riktintresse. Som underlag för fortsatt planarbete bör en arkeologisk utredning utföras, så att det blir möjligt att bevara och integrera kulturvärden i den framtida boendemiljön. En naturinventering, som

utförs redan i programskedet, bör ligga till grund för avgränsning och utformning av de föreslagna bebyggelseområdena närmast Hisingsparken. Vägverket önskar uppgifter om den framtida beräknade mängden bilar på Nolehultsvägen och Gunnestorpsvägen. Vidare bör det kommunala serviceutbudet beskrivas bättre.

Länsstyrelsens samrådsyttrande har bilagts.

Kommentar: En geoteknisk undersökning för rasområdet samt en arkeologisk undersökning har genomförts vilket gav konsekvenser för område 3B. Överersiktliga trafikberäkningar inom Tuve har genomförts av Trafikkontoret och utifrån det får man en uppfattning om bullersituationen. Det alternativ på sträckning för Hamnbanan som passerar under södra Tuve i tunnel bedöms av Banverket ej påverka förslaget. Programmet har kompletterats med riksintresse för Hamnbanan. Förslaget inkräktar inte längre på Hisingsparkens gränser.

Lantmäterimyndigheten påpekar vikten av att huvudmannaskap diskuteras tidigt i planprocessen. De frågar sig också hur markavvattning och trafiksituationen påverkar områden utanför Tuve.

Kommentar: Frågan om huvudmannaskap tas upp i detaljplanearbetet. Trafikkontoret har tittat på konsekvenserna av förslaget vad gäller trafikstring in mot Göteborg. Trafikökningen förbi de kritiska punkterna bedömdes vara så små att det inte krävs några förändringar i förslaget. Markavvattning ska i så stor utsträckning det är möjligt tas om hand lokalt. Detta kommer mer ingående studeras i detaljplanearbetet.

Västtrafik motsätter sig förslaget att förgrena stombusslinjen vilket skulle ge en glesare turtäthet och en mindre tydlig och stabil linjesträckning. Att köra via Glöstorpsvägen i stället för via Nolehultsvägen skulle slå hårt mot gångavstånden. Hela Norumsgårde skulle få oacceptabelt långa gångavstånd. De föreslagna delområdena 3A-C skulle få allt för långa avstånd till hållplats. Att sammanbinda Nolehultsvägen med Tuve Kyrkväg tycker man är utmärkt. Kanske kan linje 35 och/eller 37, kanske även linje 135, dras denna väg. Hur mycket kommer utökad trafik att kosta och kan ny bebyggelse finansiera detta? Fortsatta diskussioner om lämpliga linjedragningar och placering av hållplatser krävs. Man påpekar också att några av de föreslagna delområdena ligger helt eller delvis på för långt avstånd från befintliga eller föreslagna hållplatser. Detta gäller delområden 3A-C, 7 samt 8B som därför bör utgå.

Kommentar: Stombuss 17 kommer att gå kvar enligt nuvarande sträckning. Detta för att kunna försörja de nord-västra delarna av Tuve.

Banverket påpekar att programmet bör kompletteras med korrekt information om förstudien för hamnbanan och att en sträckning söder om programområdet är aktuell för fortsatt utredning. Så vitt banverket kan bedöma med det underlag som finns idag påverkas sannolikt inte föreslagna utbyggnadsområden av en eventuell framtida sträckning av Hamnbanan söder om Tuve.

Kommentar: Programhandlingen har kompletteras med korrekt information.

ÖVRIGA

Protestlista mot ny gata mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg, 64 namn har inkommit. Oro över miljöförstöring, olycksrisk för barn och djur, färre gröna och lugna områden samt minskat värde på hus framförs.

Kommentar: Tuve har idag höga hastigheter på gatorna och stora barriärer i form av breda gaturum och impediment. Trots relativt hög exploatering är gångavstånden långa, vilket försvårar det lokala torgets överlevnad och ökar bilberoendet. Programidén bygger till stora delar på att försöka åtgärda dessa problem genom att bygga på delar av impediment och grönytor. Flera gator behöver få en mer stadsmässig gestaltning som sänker hastigheterna och ger bättre tillgänglighet. En koppling mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg är en del i arbetet med att åtgärda dessa problem. Gatan ger Tuve en andra tillfart och förbättrar tillgängligheten till torget samt mellan bostadsområden väsentligt. Den möjliggör även ny bebyggelse i norra Tuve. Denna gata kommer inte att vara den trafikled många oroar sig för utan gestaltas som en stadsmässig villagata med 1 500-2 500 bilar/dygn.

Protest mot ny gata mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg, 27 namn. Den inkomna skrivelsen motsätter sig planerna på att förlänga Nolehultsvägen norrut då detta skulle ta gröna områden i anspråk och orsaka bullerstörningar för intilliggande bostäder. En ny gata tror man också ger upphov till mer miljöförstöring i form av avgasutsläpp. Man har också synpunkter på det "Öppet hus" som hölls i samband med samrådet som man tyckte sköttes dåligt.

Kommentar: Tuve har idag höga hastigheter på gatorna och stora barriärer i form av breda gaturum och impediment. Trots relativt hög exploatering är gångavstånden långa, vilket försvårar det lokala torgets överlevnad och ökar bilberoendet. Programidén bygger till stora delar på att försöka åtgärda dessa problem genom att bygga på delar av impediment och grönytor. Flera gator behöver få en mer stadsmässig gestaltning som sänker hastigheterna och ger bättre tillgänglighet. En koppling mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg är en del i arbetet med att åtgärda dessa problem. Gatan ger Tuve en andra tillfart och förbättrar tillgängligheten till torget samt mellan bostadsområden väsentligt. Den möjliggör även ny bebyggelse i norra Tuve. Denna gata kommer inte att vara den trafikled många oroar sig för utan gestaltas som en stadsmässig villagata med 1 500-2 500 bilar/dygn.

Gunnestorpsskolan anser att en bebyggelse på delområde 8A skulle påverka skolans verksamhet negativt. Området används av skolans elever och uppmuntrar till fri lek och fysisk aktivitet.

Kommentar: Delområdet har arbetats om för att ge större utrymme för skolans aktiviteter. Kontoret finner dock området lämpligt för bebyggelse men i mindre utsträckning.

Protestlista mot delområde 8A och 8B, 35 namn. Dessa öppna ytor bidrar väsentligt till områdets attraktionskraft.

Kommentar: Delområde 8A har arbetats om för att ge större utrymme för skolans aktiviteter. Kontoret finner dock området lämpligt för bebyggelse men i mindre utsträckning. Även delområde 8B har minskats för att minska påverkan på Hisingsparken.

Gunnestorp Övergårds samfällighetsförening protesterar mot planerna att bygga på delområde 7. Detta område används mycket av boende i området, i synnerhet barnen då skolverksamheten delvis använder skogen som klassrum. Man pekar på de naturvärden som går förlorade och vikten av att behålla den orörda naturen när staden förtätas. I ÖP 99 pekas området ut som värdefull mark med stort friluftsvärde. Man pekar också på avståndet till Tuve torg och menar att en byggnation här inte kommer att gagna torgets utveckling.

Kommentar: Delområdet har arbetats om och är nu mindre.

Gunnestorpsskolan har inkommit med ett flertal teckningar och texter skrivna av eleverna på skolan. De pekar på vikten av att det fortsatt kommer att finnas tillgång till friytor i anslutning till skolan och protesterar mot område 8A.

Kommentar: Delområdet har arbetats om för att ge större utrymme för skolans aktiviteter. Kontoret finner dock området lämpligt för bebyggelse men i mindre utsträckning.

Funktionshinder Region Hisingen pekar på vikten av att i den kommande planeringen integrera funktionen "bostad med särskild service" i såväl flerbostadshus som småhus/radhusområden.

Kommentar: Detta kommer att beaktas i detaljplanearbetet.

Protest mot ny gata mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg, 115 namn. Ett stort antal skrivelser med liknande text har inkommit och sammanfattas nedan. Man anser att föreslagen gata inte bör byggas ut. Det är en styrka för de boende i Tuve att trafikflödena är begränsade och att det finns stora bilfria områden. En ny gata skulle medföra en ökad olycksrisk för barn. Om en ny gata ska prioriteras bör denna i stället placeras väster om bebyggelsen enligt med skrivelserna bifogad skiss.

Kommentar: Tuve har idag höga hastigheter på gatorna och stora barriärer i form av breda gaturum och impediment. Trots relativt hög exploatering är gångavstånden långa, vilket försvårar det lokala torgets överlevnad och ökar bilberoendet. Programidén bygger till stora delar på att försöka åtgärda dessa problem genom att bygga på delar av impediment och grönytor. Flera gator behöver få en mer stadsmässig gestaltning som sänker hastigheterna och ger bättre tillgänglighet. En koppling mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg är en del i arbetet med att åtgärda dessa problem. Gatan ger Tuve en andra tillfart och förbättrar tillgängligheten till torget samt mellan bostadsområden väsentligt. Den möjliggör även ny bebyggelse i norra Tuve. Denna gata kommer inte att vara den trafikled många oroar sig för utan gestaltas som en stadsmässig villagata med 1 500-2 500 bilar/dygn.

Tuve församling genom Peter Wahlbäck ställer sig i princip bakom planerna. Det är viktigt att det blir en bra blandning mellan hyres- och bostadsrätter så att framför allt unga inte behöver lämna Tuve när de flyttar hemifrån. Förhandlingar med Göteborgs kyrkliga samfällighet måste ske vid en flytt av parkeringen vid Tuve kyrka.

Kommentar: Programarbetet kan inte påverka fördelningen mellan hyres- och bostadsrättslägenheter men frågan tas med i detaljplanearbetet. Delområde 1A minskas och kommer inte längre att påverka Tuve kyrkas parkering.

Tuve örtagårdsförening pekar bl.a. på att en örtagård behöver både ett soligt och tyst läge för att vara attraktiv. De vill därför inte att område 8A bebyggs. Örtagården och dess omgivning är en mötesplats som används både av skolbarn, äldre och boende i hela Tuve. Området söder om örtagården bör istället rustas upp för att bli ytterligare en tillgång.

Kommentar: Delområde 8A har arbetats om och bebyggelsen har minskat något. Bebyggelsen kommer fortfarande att påverka örtagården. Kontoret har dock bedömt att området söder om örtagården är lämpligt för bebyggelse.

Tolereds AIK genom Eive Jerkstrand har inkommit med två skrivelser som pekar på vikten av att hela Hisingsparken kan användas för träning och tävling som orienteringsklubben bedriver. Man vill inte att parken naggas i kanten. Område 7 påverkar klubbens kartlagda och använda område negativt. Även område 8A används för skolorientering och kommer att påverkas negativt av bebyggelse. Även skogen norr om Norumsgärde används mycket. Det är viktigt att framtida bostadsområden behåller kontakten med Hisingsparken så att de är öppna för genomspringning på gångvägar. Barn ska kunna leka i naturen utan att någon större bilväg ska behöva passeras.

Kommentar: Delområde 7 och 8B har arbetats om och är nu mindre för att minska påverkan på Hisingsparken och de områden som används för orientering. Delområde 8A har arbetats om och bebyggelsen har minskat något. Området kommer dock delvis att byggas. Skogen norr om Norumsgärde lämnas i stort orörd. Delområde 3B har minskats och lämnar ett större stråk för bättre kontakt men grönområdet väster ut. I övrigt pekar programmet just på vikten av att Hisingsparken görs mer tillgänglig från bostadsområdena.

Tuve Hembygds- och Fornminnesförening ser ett visst mått av förtätning i Tuve som en förutsättning för en fortsatt levande bygd. De ser även positivt på en ny gata mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg som öppnas för busstrafik men inte för biltrafik. En gata öppen för biltrafik befarar de kunna utvecklas till en tungt trafikerad led som skulle skära av skolvägen till Tångensskolan.

Kommentar: Den föreslagna gatan kommer att tillåta både bil- och busstrafik. Tuve har idag höga hastigheter på gatorna och stora barriärer i form av breda gaturum och impediment. Trots relativt hög exploatering är gångavstånden långa, vilket försvårar det lokala torgets överlevnad och ökar bilberoendet. Programidén bygger till stora delar på att försöka åtgärda dessa problem genom att bygga på delar av impediment och grönytor. Flera gator behöver få en mer stadsmässig gestaltning som sänker hastigheterna och ger bättre tillgänglighet. En koppling mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg är en del i arbetet med att åtgärda dessa problem. Gatan ger Tuve en andra tillfart och förbättrar tillgängligheten till torget samt mellan bostadsområden väsentligt. Den möjliggör även ny bebyggelse i norra Tuve. Denna gata kommer inte att vara den trafikled många oroar sig för utan gestaltas som en stadsmässig villagata med 1 500-2 500 bilar/dygn.

Almhöjdsvägens samfällighetsförening framför en stark oro över planerna att bygga på områden inom och i närheten av rasområdet i norra Tuve med hänsyn till markförhållandena. Man hänvisar också till löften om att byggnation inte skulle ske här på flera generationer.

Kommentar: I samband med programarbetet har det genomförts en geologisk utredning för hela rasområdet och intilliggandeområden med hänsyn till programförslaget. Denna utredning har lett till att delområde 2A och B minskats. En förutsättning för att byggnation ska bli aktuell på området är att markförhållandena är så säkra att man kan utesluta framtida rasolyckor.

Protestlista mot delområde 5D och 5E, 38 namn. De som inkommit med synpunkter vill inte ha någon bebyggelse på delområde 5D och motsätter sig helt bebyggelse på delområde 5E. Delområdet utgör en grön "lunga" för de boende och används flitigt av både barn och vuxna. Här finns en rik flora och fauna värd att bevara.

Kommentar: Delområde 5E har tagits bort från förslaget för att bevara dagens grönområde. Delområde 5D bedöms dock vara lämpligt för bebyggelse med hänvisning till att det ligger mycket nära torget och kommer att ha en stor betydelse för torgets utveckling. Området är idag ett grönområde som inte används i någon större utsträckning.

Brf Lilleskog, 8 namn motsätter sig att öppna Glöstorpsvägen för genomfartstrafik. En tillfart till delområde 5E via Ängskogsvägen kommer att fördärva boendemiljön för de boende utefter gatan. Man motsätter sig bebyggelse på delområde 5E då området fungerar som rekreationsområde för de boende och är hemvist för ett antal sällsynta arter som bör skyddas. Man vill heller inte att område 5D bebyggs med höghus utan förordar ett lägre alternativ.

Kommentar: Programmet föreslår inte att östra delen av Glöstorpsvägen öppnas för trafik. Delområde 5E har tagits bort från förslaget för att bevara dagens grönområde. Bebyggelsen på delområde 5D och lämplig byggnadshöjd kommer att studeras närmre under detaljplanarbetet.

Från bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende i programområdet har det inkommit sammanlagt 176 skrivelser. Till 8 av skrivelserna finns namnlistor bifogade med sammanlagt 377 underskrifter, varav en del namn återkommer på flera listor.

Veronica Larsson, Yngve Johansson, Lisbeth och Boo Johansson, Eva Nilsen, Göran Ericsson, Ingmar Pettersson, Ingrid Setterstig, Bengt Rehgren, Barbro Willig, Elisabeth Lundin, Kjell Setterstig, Annica Ausund, Bengt Lennartsson, Elisabeth Hägglund, Charlotte Nilsson, Bengt Andersson, Jessica Åberg, Dan Forsell, Bengt och Barbro Nilsson, Bengt Jansson, Pål Andersson, Ellen Hansson, Erika Swensson, Inger Gustafsson, Sven Lindström, Kristina Ahlberg, Catarina och Alf Edberg, Sara Hjalmarsson, Ellen Hansson m.fl., Vanja, Susanne och Åke Relam, Sten Stenborg, B Hansson, Veronica Ekstrand Karlsson, Veronica Larsson, K Augustsson, Jörgen Hedin, Eva Lis Lindelund, Anna Frohlund, Göran Ericson, Niclas Söderström, Ulla och Helge Johansson, Glenn Ener, Ulf Hammer, Anita & Ulf Engdahl, Wendel Stenman, Gun Gabrielsson, Bo Lundin, Olof Brattö, Susanne Ekman, Bengt Andersson m.fl., Johan Flanke, Pernilla Söderbom, Jan Olsson, Zelka Cermak-Sakr, Ingrid Bernhardsson, Berit Akwei, Carl-Erik Berndt, Gunnestorpsskolan genom Barbro Heimler, Hans Selling, Tony Turujlija, Lennart Gustafson, Ann-Christin Olofsson & Ronny Dahlmark, Birgit Nejman, Margareta Welin, Britt Emegård, Anne & Håkan Öhammar, Mona Hellgren, Jan Andersson, Disa Nyberg m.fl., Kristina Flink, Maria & Steinar Kjellemo, Martin Ewaldz, Dan

& Bette Nilsson, Ulla-Britt & Bengt Reftel, Charlotte Nilsson, Jamilla & Lars Nilsson, Carla Nordgren, Åsa & Hadi Valadi, Gunnar Persson, Johan Skoglund, Gunnestorp Övergårds samfällighetsförening I & II, Ingegerd Hansson, Kjell & Christina Martinsson, Kim Kankkonen, Carina Swenson, Margareta & Tomas Glise, Lars Andersén & Eva Dahlgren, Sven-Gunnar Andersson, Håkan Stripple, Helena Jansson & Mikael Eliasson, Anette & Niclas Olofsson, Marie & Martin Frantsi, Barbro & Bo Olofsson, Johnny Bodell, Helene Goral, Stina Andersson & Ulf Kinding, Aina Johansson & Sonja Johansson, Eira Swenson, Ove Ekvall, Karin Nilsson, Anita & Karl-Olof Törnvik, 13 barn på Gunnestorpsskolan, Lisa Andersson m.fl., Birgitta Olsson, Petra Ollstig, Jonas Engene, Per-Olof Staberg, Joacim Linder, Pernilla Dittmer, Eive Gahnström & Maija Söderström, Ingvor & Robert Ohlsson, Lilian & Göran Adolphsson, Rolf Gustafson, Tuve församling genom Peter Wahlbäck, Peter & Lena Wallin, Jenny & Erik Wilde, Anne & Bo Nilsson, Karin, Ann & Eva Nilsen, Robert Larsson, Rolf & Olof Gustafsson, Rickard & Helen Erneback, Karin Larsson, Per Sandin, Tuve örtagårdsförening, Nils Jakobsson, Rune Fredricson, Henrik Landström, Afrooz Dargahi, B. Sundberg, Farangis Vefaghi, Dennis Gustavsson, Jan Wikström, Karin & Robert Andersson, Tolereds AIK genom Eive Jerkstrand, Anita Dagmarsdotter, Marianne & John E Packer, Alf Persson, Mikael Hansson m.fl. i Petters Hage, Tuve Hembygds- och Fornminnesförening, Christina & Jarl Ståhlbåge, Elna & Ingvar Gummesson, Almhöjdsvägens samfällighetsförening, Birgit Åhman Gustavsson m.fl., Nils Olof Lilja, Gullan Hansen m.fl., Berny Markung, Bettan Kollmats Lundqvist, Sara & Holger Sandelin, Lars Andersson m.fl., Carla Nordgren m.fl., Gun & Sören Nilsson, Brita Emilsson, Ulla & Stig Dahl, Magnus Johansson, Arne Olsson och Lena Öritsland. samt protestlistor med sammanlagt 377 namn har lämnat synpunkter på förslaget innehåll i stort samt på *platserna 1A-B, 2A-D, 3A-B, 5C-E, 6A-B, 7, 8A-C och 9A*. Förutom delområdena har det lämnats synpunkter på *ny gatusträckning mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg och påverkan på Hisingsparken och konsekvenserna av att exploatera dessa*. Kontoret har delat upp synpunkterna på de olika platserna samt på teman, för en så lättförståelig redogörelse av inkomna synpunkter som möjligt.

Stadsmiljö. Många tycker att det behövs nya bostäder och att en förändring kan påverka Tuve positivt. Man ser att ett ökat underlag gynnar framför allt torget och dess utveckling vilket man ser som mycket positivt. Många synpunkter pekar dock på kommunens och programmets strategi om kompletteringsbebyggelse på redan ianspråktagen mark och menar att det ger för stor påverkan på boendemiljö och att allt för många grönytor tas i anspråk. I stället pekar några på en byggnation nordväst om Tuve som ett bättre alternativ. Många är också oroliga för att det ska byggas höghus nära torget och att Tuves lantliga prägel ska gå förlorad.

Kommentar: Programmet syftar till att ta fram en långsiktigt hållbar plan för Tuve. Det är ett politiskt mål att bygga staden inåt och förtätning ska prioriteras innan ny mark tas i anspråk. Bebyggelse bör koncentreras till områden med goda förutsättningar för kollektivtrafik och annan service. Tuve är trots sin lantliga prägel en del av Göteborg och bör därför utvecklas enligt samma principer som övriga stadsdelar. Programförslaget har efter samrådet justerats och de föreslagna områdena har minskats något till förmån för befintliga grönytor. Höghus i Tuve har inte diskuterats i programmet då detta är en fråga för främst detaljplaneskedet. Vi ser dock att exploateringen näta Tuve Torg bör vara högre än i de mer perifera delområdena.

Trafik och parkering. De flesta synpunkterna rörande infrastruktur handlar om förslaget om en ny gata mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg. Många är mycket oroliga över konsekvenserna av ett sådant förslag och menar att begränsningarna av biltrafik i Tuve är något positivt. En ny gata skulle tillföra biltrafik genom området som idag är bilfritt. Den föreslagna gatan korsar flera barns skolväg samt ger upphov till buller. Detta oroar många och har tagits upp i flera inkomna skrivelser. Många tycker att den nya gatan istället skall dras väster om Norra Tuve, utanför befintlig bebyggelse. Några ser också fördelar med en ny koppling och tycker dessutom att man ska öppna östra delen av Glöstorpsvägen för genomfartstrafik igen. Detta motsätter sig dock många som tycker att trafiksepareringens fördelar överväger dess nackdelar. Många uttrycker också oro över att parkeringar ska försvinna.

Kommentar: Den fysiska utformningen av Tuve följer helt de riktlinjer som användes i stor utsträckning under 60- och 70-talet. Gatunätet är överdimensionerat, har en tydlig trädstruktur och en utifrånmatning som till stor del sker mellan bebyggelsen och naturmarken utanför. Detta ger upphov till höga hastigheter och stora barriärer i form av breda gaturum och impediment. Trots relativt hög exploatering blir gångavstånden långa, vilket försvårar det lokala torgets överlevnad och ökar bilberoendet. Programidén bygger till stora delar på att försöka åtgärda dessa problem genom att bygga på delar av impediment och dessutom ge gatan en ny mer stadsmässig gestaltning som sänker hastigheterna och ger bättre tillgänglighet. En koppling mellan Nolehultsvägen och Tuve kyrkväg ger Tuve en andra tillfart och förbättrar tillgängligheten till torget samt mellan bostadsområden väsentligt. Denna gata kommer inte att vara den trafikled många oroar sig för utan gestaltas som en stadsmässig villagata med 1 500-2 500 bilar/dygn.

Natur- och kulturmiljö. Många synpunkter rör Tuves grönområden och möjligheten till närrekreation. Många uppskattar de stora gräsytor och det öppna landskap som på många platser finns i Tuve. Att ta delar av dessa i anspråk för bebyggelse upprör många som har flyttat till Tuve just för naturen och stadsdelens glesa karaktär. Många av Tuveborna har upplevt Tuveraset 1977 och känner fortfarande mycket starkt för området. Att bygga delvis på och nära rasområdet ifrågasätts i flera av de inkomna synpunkterna. Man tycker att det är respektlöst och man har också ett bristande förtroende för kommunen sedan händelsen. De stora gräsytor som idag utgör rasområdet används som strövområde. Även Hisingsparken värnas av många och man vill inte att parken ”naggas” i kanten av bebyggelse. Även delområde 7 ingår i Hisingsparken och värnas av de boende i närheten.

Kommentar: Kontoret har bedömt att Tuve även efter en komplettering kommer att ha mycket stora grönytor att tillgå för de boende. Här har alla nära till rekreation både i närområdet och i de stora naturområden som omger Tuve på alla sidor. Programmets mål har varit att alla bostadsområden även i fortsättningen ska ha nära till ett lokalt grönområde. Programförslaget delområden har minskats i den norra delen som rör rasområdet efter de synpunkter som kommit in och de geologiska undersökningar som gjorts. Även de delområden som rör Hisingsparken har justerats till en mindre del exploatering.

Platser

Delområde 1A. Ett svar har inkommit angående denna plats. Synpunkten gäller närheten till kraftledningen i nordväst och oro över att detta kan vara skadligt.

Kommentar: Det föreslagna delområdet ligger ca 100 m från kraftledningen vilket är det ungefärliga avstånd som rekommenderas vilket är ett större avstånd än från befintliga hus. Den östra delen av området har tagits bort med hänsyn till Tuve kyrka och dess känsliga omgivningar.

Delområde 1B. De boende i angränsande områden har haft synpunkter på ökad trafik och man är orolig över att det kommer att bli för trångt mellan husen.

Kommentar: Delområdet har justerats något efter den geologiska undersökningen och är nu något större. Området bedöms dock vara lämpligt för bebyggelse. Delområdet kommer att knyta samman de befintliga bostadsområdena och utformas med lägre rad- eller enbostadshus.

Delområde 2A+B. Flera av de inkomna synpunkterna uttrycker en oro inför ett bygge delvis på och i anslutning till rasområdet och hur det kommer att påverka marken och bebyggelsen runt omkring. Man litar inte heller på kommunens förmåga att trygga ett sådant område från framtida katastrofer. Man menar också att det är respektlöst mot de drabbade att bygga på platsen.

Kommentar: Kontoret har genomfört en geologisk undersökning av hela rasområdet och dess närmaste omgivningar. Efter undersökningen och de synpunkter som kommit in har de föreslagna områdena minskats.

Delområde 2C. Inkomna synpunkter upplyser om att området är fuktigt vilket gör att det inte passar att bebygga dessutom vill man gärna ha kvar bollplanen.

Kommentar: Med hänsyn till grönområdet och den domarring som ligger väster om delområdet samt delområdets dåliga ljusförutsättningar har kontoret tagit bort detta delområde ur förslaget.

Delområde 2D. Någon tror att det ska byggas höghus på den föreslagna platsen och menar att detta inte passar i Tuve. Man ser också att bollplanen används av barn och vill ha denna kvar.

Kommentar: Programförslaget har inte tagit ställning i frågan om höghus. Dock föreslås en högre exploatering här än i de mer perifera delområdena. Kontoret kommer i detaljplaneskedet att bedöma om denna plan kommer att ligga kvar eller om den ska ersättas eller inte.

Delområde 3B. Området används för lek och rekreation av dem som bor i närområdet och man vill därför inte att platsen bebyggs.

Kommentar: Delområdet har med hänsyn till den historiska väg som nu används som promenadstig minskat områdets utbredning. Stigen passerar längs områdets norra kant. Det finns även lämningar av gravar och bosättningar på platsen varför området minskats ytterligare i öster.

Delområde 5D. Här menar man att det inte passar med höghus eftersom det skulle störa Tuves karaktär och att det skulle skugga befintlig bebyggelse öster om delområdet. Man

hänvisar också till Tuves glesa karaktär som något positivt och bevaransvärt. Bostäder i anslutning till en högt trafikerad väg menar man inte kommer att vara attraktivt.

Kommentar: Programförslaget har inte tagit ställning i frågan om höghus. Dock föreslås en högre exploatering här än i de mer perifera delområdena. Delområdet ligger mycket nära Tuve torg och spelar en mycket viktig roll för Tuves centrala delar och utvecklingen av dessa. Den bör därför exploateras enligt förslaget. Den gata som passerar är inte någon högt trafikerad led och kommer i förslaget att gestaltas så att den ges en mer stadsmässig karaktär. Det grönområde som tas i anspråk har kontoret bedömt som mindre värdefullt.

Delområde 5E. Flera synpunkter har kommit in. Området används flitigt av de boende i närområdet och här finns flera sällsynta arter av både flora och fauna.

Kommentar: Delområdet har tagits bort ur förslaget med hänvisning till de stora värdena i området.

Delområde 6A+B. Inkommen synpunkt från boende i Västra Gunnesgårde protesterar mot byggnation. Man undrar hur parkeringsplatser ska lösas för befintliga och tillkommande bostäder. Man undrar även över vad som kommer att ske med befintligt daghem.

Kommentar: I samband med detaljplanearbetet kommer nya parkeringsplatser att anordnas för de nya bostäder som byggs. Befintliga parkeringar kommer inte att försvinna utan möjligen omorganiseras. Detta berörs också i detaljplanearbetet och sker efter samråd med berörd fastighetsägare.

Delområde 7 är idag ett orört naturområde utan anlagda stigar som i övriga Hisingsparken. Det används mycket av både barn och vuxna men även av närliggande förskolor som använder området i undervisningen. Inkomna synpunkter pekar på att området är markerat som värdefull mark för friluftsliv i ÖP99 samt ingår i Hisingsparken.

Kommentar: Kontoret har efter inkomna synpunkter minskat delområdet.

Delområde 8A används idag delvis av skolan som har en bollplan i den västra delen. Här finns även andra ytor som planerats för lek men som idag är förfallet och igenvuxet. Synpunkterna rör delvis barnens möjlighet till lek mellan skolan och Brunnehagens bostadsområde. Man menar att framför allt bollplanen används mycket av barn. Övriga delar tycker man har förfallit och menar att det är därför de inte används. Här finns även en mycket fin örtagård som sköts av Tuve örtagårdsförening. Anläggningen är mycket populär och uppskattas av många i Tuve. Många är oroade över att den kommer att försvinna eller störas av planerad bebyggelse.

Kommentar: Området är idag delvis misskött medan andra delar vittnar om en flitig användning. Förslagets idé för delområdet bygger på att örtagården ska vara kvar, plats för ett arboretum i anslutning Hinnebäcksstråket planeras också. Efter inkomna synpunkter har kontoret beslutat att minska det föreslagna området något i väster för att ge större plats i anslutning till skolan.

Delområde 8B-C ligger delvis inom Hisingsparken vilket oroar många som menar att denna inte bör exploateras. Några är också oroliga över en bebyggelse som ytterligare skär av befintliga bostadsområden från parken trots att man förstår att dagens koppling behöver förbättras. Man uppmärksammar också Gunnestorpsvägen som en farlig barriär mellan bostäder och park.

Kommentar: Kontoret har justerat delområdena något så att de inte ska ta Hisingsparkens mark i anspråk. Det är dock viktigt att dagens situation förbättras. Detta kan ske med bebyggelse eller med andra åtgärder.

Delområde 9A. De boende i Östra Gunnesgårde har inkommit med synpunkter på att förslaget tar deras mark i anspråk. Man menar att man vill ha både parkeringsytor och grönytan närmast Finlandsvägen bevarade.

Kommentar: Den ekonomiska föreningen för Östra Gunnesgårde har tidigare inkommit med en förfrågan om att bygga på föreningens mark. Denna plats togs därför med i programmet. Nuvarande styrelse har inte samma önskan och delområdet har därför minskats men ligger kvar. Eventuella förändringar av markanvändningen kommer att diskuteras med markägaren. Kontoret menar dock att området utgör en strategiskt viktig plats i Tuve och bör ligga kvar i sin södra del.

REVIDERING AV PROGRAMMET

Programmet har reviderats. *Plats 2A, 5E och 9B* stryks. *Plats 1A, 2B och C, 3B, 7, 8A,B och C samt 9A* har reducerats. *Plats 1B* utökas p.g.a. att plats 2A stryks.

Kartor på nästa sida visar samrådsförslag samt reviderat förslag.

Vad händer nu?

För varje plats som blir aktuell för bebyggelse kommer stadsbyggnadskontoret att upprätta detaljplan. Myndigheter, förvaltningar, sakägare och andra berörda ges då åter möjlighet att lämna synpunkter och påverka utvecklingen av Tuve.

Kenneth Fondén
Planchef

Eva Tenow
Planarkitekt